

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Filmesztétika

Egyetemi tanév 2025/2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Történelem és Filozófia
1.3. Intézet	Magyar Történeti Intézet
1.4. Szakterület	Történelem
1.5. Képzési szint	Alapképzés (BA)
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Művészettörténet
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		Filmesztétika				A tantárgy kódja		HLM2409A		
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			Dr. Gregus Zoltán egyetemi adjunktus							
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			Dr. Gregus Zoltán egyetemi adjunktus							
2.4. Tanulmányi év		III	2.5. Félév		6	2.6. Értékelés módja		V	2.7. Tantárgy típusa	Szaktárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	48	melyből: 3.5 előadás	24	3.6 szeminárium/labor	24
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					20
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					20
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					24
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					4
Vizsgák					4
Más tevékenységek:					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszám					72
3.8. A félév összóraszám					120
3.9. Kreditszám					5

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	
4.2. Kompetenciabeli	

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	Videoprojektor vagy okostábla. Kéthetente 4 órában zajlanak, váltva a szemináriumokkal
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	Kéthetente 4 óra szeminárium egybekapcsolva a filmnézésekkel

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai/kulcs-kompetenciák	C1 A filozófia elméleti és történeti alapjainak beazonosítása és megfelelő alkalmazása: elvek, értékek, etikák, gondolkodási módozatok és gyakorlatok C2 Általános és ágazati filozófiai gondolatok, témák és problémák rendszerezése és megfogalmazása C3 Megoldások, konklúziók vagy alternatív probléma-megközelítések erős és gyenge pontjainak a kritikai gondolkodás (logikai elemzés és értékelés) általi beazonosítása C4 Az emberi cselekedetek, tapasztalatok és létezés okainak, elveinek és értelmének a kimutatása
Transzverzális kompetenciák	CT1 Közepes nehézségű problémahelyzetek realista, illetve mind elméleti, mind gyakorlati érveléssel való kezelése, hatékony megoldásuk érdekében CT2 A hatékony multidiszciplináris csoportmunka technikáinak a különböző hierarchikus szinteken való alkalmazása

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A filmesztétika és a kortárs filmelméletek alapvető fogalmainak elsajátítása, a filmnyelv és a filmművészet kifejező eszközeinek megértése
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	- Az esztétikai ízlés és értékítéletek kialakítása a filmművészettel kapcsolatban és a filmelemzési képességek fejlesztése - A filmesztétikai megközelítés néhány kortárs kérdésfelvetésének ismertetése és a filmelemzés lehetséges horizontjainak bemutatása

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés a filmesztétikába. A film formanyelvének alapegységei és a jelentés kérdése	Vetítésekkel kombinált klasszikus és dialógusra épülő előadás	
2. A film formanyelve: plánok, szemszögek, kameraállás	Vetítésekkel kombinált klasszikus és dialógusra épülő előadás	
3. A film formanyelve: a kameramozgások típusai, a vágás szerepe és szabályszerűségei	Vetítésekkel kombinált klasszikus és dialógusra épülő előadás	
4. A szerzői film kérdése. Művészfilmek és műfaji filmek	Vetítésekkel kombinált klasszikus és dialógusra épülő előadás	
5. A klasszikus és a modern paradigma a filmművészetben	Vetítésekkel kombinált klasszikus és dialógusra épülő előadás	
6. A filmképek tipológiája: mozgás-képek és idő-képek	Vetítésekkel kombinált klasszikus és dialógusra épülő előadás	
7. A percepció-kép és az affekció-kép	Vetítésekkel kombinált klasszikus és dialógusra épülő előadás	
8. Az ösztönkép és az akció-kép	Vetítésekkel kombinált klasszikus és dialógusra épülő előadás	
9. Önreflexivitás és médiumtudatosság a modernizmusban	Vetítésekkel kombinált klasszikus és dialógusra épülő előadás	
10. A filmes elbeszélismódok tipológiája.	Vetítésekkel kombinált klasszikus és	

Parametrikus elbeszélismódok.	dialógusra épülő előadás	
11. Időbeliség a filmművészetben. A radikális folyamatosság és diszkontinuitás elve	Vetítésekkel kombinált klasszikus és dialógusra épülő előadás	
12. Szeriális és minimalista formák a filmművészetben	Vetítésekkel kombinált klasszikus és dialógusra épülő előadás	
13. Avantgárd és experimentalizmus a filmben	Vetítésekkel kombinált klasszikus és dialógusra épülő előadás	
14. A kísérleti filmforma néhány sajátossága	Vetítésekkel kombinált klasszikus és dialógusra épülő előadás	

Könyvészet

Bordwell, David: *Elbeszélés a játékfilmben*. Budapest: Magyar Filmintézet. 1996.
 Bódy Gábor: *Egybegyűjtött filmművészeti írások*. Akadémiai. 2006
 Burch, Noel: A véletlen és funkciói. In: Kovács A.B. (szerk.): *A kortárs filmelmélet útjai*. Budapest: Palatinus. 2004. 229-248.
 Deleuze, Gilles: *A mozgás-kép*. Film 1. Osiris, Bp. 2001.
 Deleuze, Gilles: *Az idő-kép*. Film 2. Palatinus, Bp. 2008.
 Gregus Zoltán: *Észlelés és értelemképződés a filmművészetben*. Pro Philosophia – Egyetemi Műhely Kiadó, Cluj-Napoca, 2016.
 Kovács András Bálint: *A modern film irányzatai*. Palatinus 2006.
 Merleau-Ponty, M.: A film és a modern pszichológia. (ford. Morvay Zs.) *Metropolis* 2004/3. 22-29.
 Szabó Gábor: *Filmes könyv*. Hogyan kommunikál a film. Ab Ovo, Bp. 2002.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A szerző kérdése a modernizmusban: Federico Fellini: <i>Nyolc és fél</i> (8 e ½). 1963	Filmvetítés és filmelemzés	Kéthetente 2 + 2 óra (lásd a lebonyolítás feltételeit)
2. Az idő és a mentális utazás: Alain Resnais: <i>Tavaly Marienbadban</i> (L'année dernière à Marienbad), 1961	Filmvetítés és filmelemzés	
3. Ösztönvilág és zártzituációs dráma: Luis Buñuel: <i>Az öldöklő angyal</i> (El ángel exterminador). 1962	Filmvetítés és filmelemzés	
4. A modern egyén útvesztői: Ingmar Bergman: <i>Persona</i> . 1966	Filmvetítés és filmelemzés	
5. Önreflexivitás és médiumtudatosság: Antonioni: <i>Nagyítás</i> (Blow-up), 1966	Filmvetítés és filmelemzés	
6. Politikai modernizmus: Jancsó Miklós: <i>Fényes szelek</i> , 1969	Filmvetítés és filmelemzés	
7. Emlékek, álmok, gondolatok: Andrej Tarkovszkij: <i>Nosztalgia</i> (Nostalghia), 1983	Filmvetítés és filmelemzés	

Könyvészet

Gelencsér Gábor: Fellini spirituális trilógiája. In. Uő. *Más világok. Filmelemzések*. Palatinus. 2005. 31-34.
 Kovács András Bálint: *A modern film irányzatai*. Palatinus 2006. 338-344.
 Kovács András Bálint: Mentális utazás. Uő. *A modern film irányzatai*. Palatinus 2006. 127-136.
 Kovács András Bálint: Képzeletbeli idő a Marienbadban. In. Uő. *A modern film irányzatai*. Palatinus 2006. 152-153.
 Gilles Deleuze: *A mozgás-kép*. Osiris, Bp. 2001. 166-179.
 Kovács András Bálint: *A modern film irányzatai*. Palatinus 2006. 136-139.
 Bikácsy Gergely: *Buñuel-napló*. Osiris, Bp. 1997. 248-266.
 Susan Sontag: Begman: *Persona*. In: *A pusztulás képei*. Budapest, Európa, é.n. 117-146.
 Gelencsér Gábor: *Persona grata*. In. Uő. *Más világok. Filmelemzések*. Palatinus. 2005. 77-82.
 Kovács András Bálint: *A modern film irányzatai*. Palatinus 2006. 413-421.
 Szekfű András: *Fényes szelek, fűjjátok! Jancsó Miklós filmjeiről*. Magvető, Bp. 1974. 83-98.
 Bordwell, David: *Elbeszélés a játékfilmben*. Magyar Filmintézet, Budapest, 1996. 142-159.
 Kovács András Bálint - Szilágyi Ákos: *Tarkovszkij. Az orosz film sztalkere*. Helikon, 1997. 257-293.
 Gelencsér Gábor: Más-világ. Tarkovszkij Nosztalgijájától. In. Uő. *Más világok. Filmelemzések*. Palatinus. 2005. 14-21.
 Gelencsér Gábor: Tarkovszkij és a filmidő. In. Uő. *Más világok. Filmelemzések*. Palatinus. 2005. 22-30.

9. Az epiztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- A tantárgy elsajátítása lehetőséget biztosít a hallgatóknak filmkritikák, filmelemzések és a filmművészethez kapcsolódó tanulmányok elkészítéséhez
- Szakmai és kulturális fórumokon való részvétel

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Egy választott szerzői film formanyelvét elemző dolgozat elkészítése	Kollokvium	30%
	Az előadások és a könyvészeti anyag ismerete és kreatív felhasználása a bemutatott dolgozatban		30%
10.5 Szeminárium / Labor	szemináriumi filmelemzés bemutatása	Folyamatos felmérés	20%
	hozzászólás a felvetett témákhoz	Folyamatos felmérés	10%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
• Az előadásokon és szemináriumokon való 70%-os részvétel • A vitákban, szövegértelmezésekben való aktív részvétel			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)¹

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							

Kitöltés időpontja:
2025. szeptember 25.

Előadás felelőse:
Gregus Zoltán

Szeminárium felelőse:
Gregus Zoltán

Az intézeti jóváhagyás dátuma:

Intézetigazgató:

¹ Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.